

Издање научне грађе

Неколико песама из рукописне збирке Николе Т. Кашиковића *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине (1898)*, Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245

приредила
Соња Петровић

У прилогу се објављује шест епских песама из рукописне збирке Николе Т. Кашиковића *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине (1898)*, Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245 (бр. 9, *Царица Милица поклања шћер Милошу*; бр. 10, *Вук Бранковић опада војводе*; бр. 63, *Марко Краљевић и Милош Обилић*; бр. 65, *Одломак косовске пјесме*; бр. 75, *Одломак косовске пјесме*; бр. 92, *Косовски одломак*).

Кључне речи: Никола Т. Кашиковић, српске епске народне песме, Босна и Херцеговина, Косовска битка, рукописна грађа, Архив САНУ

Никола Т. Кашиковић (1861–1927) био је знаменити књижевник, сакупљач народних песама и приповедака, национални и културни радник и противник аустријског окупаторског режима у Босни и Херцеговини. Школовао се у Сарајеву и Сомбору, а затим је радио као учитељ у Српској школи у Сарајеву. Био је један од оснивача *Босанске виле*, листа за забаву, поуку и књижевност (1885), а затим њен дугогодишњи уредник и власник (1889–1914). Уредио је и календар *Нови Требевић* (1892–1893). После Сарајевског атентата био је на робији све до 1918. године. Како није могао да настави издавање *Босанске виле*, Кашиковић је отворио у Сарајеву малу књижару и припремао се да објави своју велику збирку народних умотворина од преко 250 000 стихова. Нарушеног здравља, после дуге болести, Никола Кашиковић умро је 22. маја 1927. Сахрањен је на Старом православном гробљу у Сарајеву. Његова биографија и културно делање тек су у новије време достојно обрађени у монографији Борјанке Трајковић,¹ а Кашиковићев рад на сакупљању и објављивању народних умотворина чека да буде темељно проучен.

¹ Б. Трајковић, *Никола Т. Кашиковић: живот и дело*. Београд: Народна библиотека Србије, 2006.

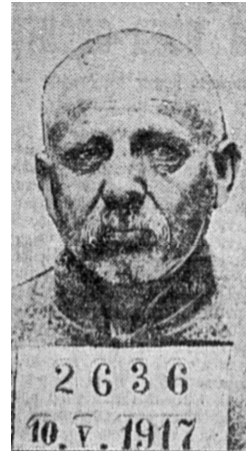

Никола Т. Кашиковић

Поневши из породице љубав према народним песмама и причама, Никола Кашиковић се предано и озбиљно посветио сакупљању народних умотворина. Усмену традицију поштовао је као књижевну и образовно-васпитну вредност, али и као националну и културну, и сматрао је да ће сакупљање и објављивање фолклорне грађе побудити и одржати националну свест, ојачати патриотски дух и допринети јединству и ослобођењу Срба у аустријској Босни и Херцеговини. У *Босанској вили* је континуирано објављивао народне песме, приповетке, пословице и друге умотворине, како оне које је сам сакупио, тако и прилоге својих многобројних сарадника – учитеља, ученика, свештеника, писаца итд. Међу најзначајнијим сакупљачима фолклорне и етнографске грађе били су: Стеван Зимоњић, Вид Вулетић Вукасовић, Петар Мирковић, Милан Обрадовић, Ристо Чајкановић, Стеван Р. Делић, Манојло Бубало Кордунаш, Лука Грђић Бјелокосић, Светозар Ђоровић, Јован П. Мутић и многи други. Властиту сакупљену грађу Кашиковић је објављивао и у *Народном благу*, „листу за објављивање народних умотворина“ (књ. 1, 1927, постхумно књ. 2 и 3, 1928), као и у другим часописима и календарима. Последња збирка, која садржи песме објављене у *Босанској вили* и песме из његове заоставштине, штампана је 1951. године.² Према фолклорним текстовима, и својим и туђим, имао је критички однос, пробирао их је, брижљиво се односио према језику и смислу. Сакупљачки посао сматрао је озбиљним и захтевним, и истицао да

² Приказ ове збирке дала је Радмила Пешић-Ненин, Народне пјесме из збирке Николе Т. Кашиковића, Сарајево, 1951 – *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 1954, 20/3–4, 36.

издавачи народних умотворина треба да имају и доста знања и доста вештине.³

Никола Т. Кашиковић

Мада је Кашиковић објавио на десетине народних песама и прича које је сам сакупио, велики број остао је нештампан. Кашиковић је у два маха, 1898. и 1920. године, слао записане народне песме Српској академији наука. Те свеске су обједињене у рукопису *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине*, 1898, који се чува у Етнографској збирци Архива САНУ бр. 245. Ова импозантна збирка састоји се од 12 свезака, има 514 листова, 106 песама са 35 281 стихом. Велики број песама из ове збирке Кашиковић је записао од Ане Бугариновић из Добропоља код Трнова (умрла 1905). У уводу у збирку коју је послао Академији 1898, Кашиковић је навео да има забележених још око 70 000 стихова које није преписао, а планирао је да настави с бележењем песама.

За ову прилику изабрали смо неколико песма „најстаријих“ времена из Кашиковићеве рукописне збирке из Архива САНУ које нису раније објављиване. Нисмо се руководили естетским и тематским мерилима, него идејом да песме треба представити савременим читаоцима. Желели смо да заинтересујемо фолклористе за проучавање ове грађе и Кашиковићевог сакупљачког рада. Сматрамо да Кашиковићев рад на бележењу песама и приповедака треба изучавати паралелно са

³ Н. Т. Кашиковић, *Српске народне женске пјесме из Сарајева*. Сабрао Михаило Милановић. У Сарајеву, издање и штампа Шпандлера и Леншера, 1893 – *Јавор* 22/10 (16. 6. 1899), 322–324.

испитивањем фолклорно-етнографског корпуса из *Босанске виле*, јер се тако може стећи потпунији увид у ту проблематику. Постојеће студије и библиографије дају поуздан путоказ за даља истраживања.⁴ Савремени приступ и обухватније сагледавање Кашиковићевог рада представљају изазов за савремену српску фолклористику, а резултати ће омогућити да се наша сазнања прошире и утврде.

Посебну захвалност дугујемо академику Василију Крестићу, управнику Архива САНУ, што нам је љубазно одобрио да објавимо овај материјал, и академику Нади Милошевић-Ђорђевић, председнику Одбора за народну књижевност САНУ.

Текст песама из Кашиковићеве збирке преносимо у изворном облику.⁵ Ретке правописне, граматичке и стилске корекције вероватно припадају самом преписивачу. Те интервенције констатовали смо у фуснотама. Сигнатурама су обележени бројеви листова рукописа, а у угластим заградама означили смо стране [а, б]. Крај стране означили смо усправним цртама (|). Нумерација песама начињена је накнадно у Архиву САНУ (при чему постоје песме под бр. 15 и 15а), и ми их преносимо онако како стоје у рукопису.

⁴ За проучавање Кашиковићевог рада и часописа *Босанска вила* незаобилазна је студија: Б. Трајковић, *Никола Т. Кашиковић. Живот и дело*, Београд: Народна библиотека Србије, 2006, где се налазе Кашиковићева библиографија и списак литературе. Од значајнијих студија и библиографских прегледа в.: Б. Трајковић, Никола Т. Кашиковић сакупљач српских народних умотворина, *Књижевна историја* 36/124, 2004, 467–488; В. Максимовић, Никола Т. Кашиковић, *Вук и сљедбеници*, Србиње: СПКД „Просвјета“, 1997, 148–158; У. Џонић, Српске народне пјесме у Босанској вили: 1885–1914. Библиографија, *Живот* (Сарајево), 1954, год. 3, књ. 4/21, 454–465; књ. 5/22–23, 620–634; У. Џонић, Српске народне приповетке у Босанској вили: 1885–1914. Библиографија, *Живот* (Сарајево), 1954, год. 3, књ. 5/24, 56–64; књ. 5/25, 127–134; књ. 5/26, 263–264; М. Bogavac, V. Maksimović, L. Šekara, *Bibliografija radova o narodnoj književnosti*, ur. M. Šamić. Posebna izdanja, knj. 18; Odjeljenje za književnost i umjetnost, knj. 1 – Сарајево: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1972; Д. Ђуричковић: *Босанска вила: 1885–1914. 1, Књижевноисторијска студија*. Сарајево: Свјетлост, 1975; – *Босанска вила: 1885–1914. 2, Библиографија. 1*. Сарајево: Свјетлост, 1975; – *Босанска вила: 1885–1914. 3, Библиографија. 2*. Сарајево: Свјетлост, 1975; С. Војиновић, Сарадници часописа *Босанска вила* (1885–1914), *Књижевна историја* 2007, год. 39/131–132, 279–311; Ј. Пандуревић, *Приповједне пјесме у Босанској вили* (докторска дисертација одбрањена Филолошком факултету у Београду 2009).

⁵ Са снимака Кашиковићевог рукописа неколико текстова је прекуцао Мирко Масникоса, студент групе за Српску књижевност и језик с компаратистиком Филолошког факултета у Београду, у оквиру израде семинарског рада на предмету Индексирање фолклорне грађе 2012/2013. године, а текстове је редиговао приређивач овог издања.

Н. Т. Кашиковић

Сагајево 15/10. 98.

Узвешени гостинице!

Памтам ове кабараци на
 твоју здирак, народних твој
 сања, којих милом јом
 брло иното (око 70.000 ста
 кова). Немало сам извесно
 а немало јом нијесам, ка
 што нијесам јом све ни
 подисевоно. Све су ме нес
 не од те жење и њиго, а
 по јој је сит, сада слава
 у Савита миламтајни.
 Она се зове Ана Ђурић
 бута, рођи из Родјанова (ка
 дини у Пјрова и Зароја) мата
 јој је дила Ђоване из села
 Мотевита дано Зароја у др
 четовици, а сада рођи из Са
 ца. Ана је сад у Сагајево, су
 тила, где у државној град
 риди. Пресе је научила и
 Мајере и од сајига Вуга
 јана Видовита. То о томе
 мтам јадисевоно погоста
 јер нишава је породица на
 тласу рудни и пјевати. Са
 мо је тлавно знати, да м

су дође несне и могу м
 се убо оделати. Са њишми
 да би по бриједно дило из
 даши даседно, јер, пјизна
 кетне и саши, да је велика
 рједности нати такота
 рједности (ка јом жеже), да
 има толико стихова убо
 ви и да све зна од кога је
 коју несну научила. Она
 ни у миламедајаца рча
 ра и сада православни м
 став киз. Заже, ако хоте
 те, да вам потавем ово
 претиско (има преко 100
 стабака) на да појурим и
 ово друго. А по киз моти и
 лавне и држе јуриштан
 гин додијем мило новаца,
 не да се, него да му и да ве
 писиваке, а ја не тарани
 друго него да несне уне
 доду свијета у онаком из
 дају (разумијам сретивање)
 како тара и како су зас
 муреме. Према томе
 извољите послати ко
 лико год хотете и мис
 мите да ће дини госта

за по. Узго мти мти
 те своје митске о нес
 мана, као и о издани
 милобу. На мтиовијетке
 нијесам јом ни госта
 да ми динским о те же
 не, а зна и мти мто.

Много вам захваљујем
 на шару и будави, с ди
 јасте јадни мтијесам
 ме о јаданим несна
 ма. Надам се, да унаде
 дах неке рекати моти
 ко дуго без одвијетјаја
 једно извољите мти
 мти срдоко српско мти
 ме и мтишаваме из ср
 боке

Ваш огаји
Н. Т. Кашиковић

бр 375-33-1

Предговор Николе Т. Кашиковића збирци Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине (1898), Архив САНУ, Етнографска збирка, бр. 245, сигн. ЕЗ 375-33-1.

Извори илустрација

Слика 1. К-о М-ћ [Коста Мајкић], Никола Т. Кашиковић, уредник Босанске виле. *Голуб* (Сомбор), 1898, год. 6 (15. 3. 1898), 89.

Слика 2. Никола Т. Кашиковић, Сарајлија – Јован М. Поповић, *Неимари Југославије*, Београд 1943, 263.

Слика 3. М. П. [Милорад Павловић Крпа], Двогодишњица смрти Николе Т. Кашиковића. Неколико анегдота из живота Н. Кашиковића, *Политика*, бр. 6850, год. 24 (24. 5. 1929), стр. 7.

Слика 4 и 5. Предговор Николе Т. Кашиковића збирци *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Етнографска збирка, бр. 245, сигн. ЕЗ 375-33-1.

ПЕСМЕ ИЗ ЗБИРКЕ НИКОЛЕ КАШИКОВИЋА

9. Царица Милица поклања шћер Милошу

Извор: Никола Т. Кашиковић, *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245, ЕЗ 245-58 – ЕЗ 245-65.

Ферман пише турски цар Мурате
Па га спрема у земљу Србију
До Крушевца мјеста господскога
На Србина Немањића Лазу
Овако му у ферману пише:

„Да чујеш ме од Крушева Лазо
„Добро види што ти ферман каже
„Два смо цара у једној држави
„Оба цара један до другог
„У мене су многи поглавари
„А твојијем ни есапа нема
„Више цара него је држава
„То нам је земља трпите не море
„По земљи се чини ратовање
„Бој се бије и крвца се лије
„Већ дај мени под осијек царство
„И дај мени шћерцу Јелисавку
„За мојега Бојазита сина.
„Што ти ишћем под осијек царство
„Боље ће се земље умирити
„А ти опет мореш царовати
„Спреми мени данак од година
„А не тражи са мном ратовања
„Биће боље и тамо и амо.
„Што ти ишћем шћерцу Јелисавку
„Ја сам јемин Богу учинио
„Ожени Бојазита сина
„Од господског рода Немањића
„Ја сам сина подгојио свога
„Што га данас у свој земљи нема
„Ни љепоте, нити му памети
„Данас слику према њему тражим.
„Како чујем да говоре људи
„У тебе је у двору ђевојка
„Што би цура према цару била
„А знала би окретати царство
„Ђевојка је рода царевога

„Добра рода с обадвије стране
„Од матере рода Југовића

Етн. Зб. Бр. 245-58[а] ||

„А од баба рода Немањића.
„Већ чујеш ли српски цар Лазаре
„Како видиш сићана фермана
„Пошаљи ми у тутују сина
„Док ми дођу данци од земаља
„И доведем од тебе ђевојку.
„А ако ми опремити нећеш
„Свога сина Лазовић Стефана
„Хајде купи према мени војску
„Да сабљама царство дијелимо
„А ледине главам' постављамо
„И долине крви наточимо!“
Спреми царе од руке фермана.
Ја кад ферман до Крушева сађе
По акшаму у прве јације
Књигоншче ферман донијело
У бијеле дворе Лазареве
Слуге су га опазиле царске
Па га воде у танка чардака
Ђе бијаше сва господа редом
Међу њима славни царе Лазо.
А кад момак у одају дође
Сву госпуду за вечером нађе
Све по реду један од другог
У врх сједи славни царе Лазо
А до њега стари Југ Богдане
С друге стране Вуче Бранковићу
До Вука је Бановић Стахило¹
Према цару три српске војводе
По имену Обилић Милоше
И његова оба побратима.
До Богдана све девет синова
Све по реду један до другог
Господа је у планини била
Сви су цару дошли на вечеру
Књигоншче близу прилазило
Поклања се, лако проговара:
„Ко је овђе српски царе Лазо?“
Слуге су му цара казивале

¹ Ст[р]ахило.

Пред царем се момак поклонио
И царевој приступио руци
И у руци ферман оставио

[Етн. зб. бр. 245-586] ||

Ферман узе славни царе Лазо
Једном руком ферман прифатио
Другу меће у цепове златне
Те дарује књигоношче младо
Тад се момак натраг повратио.
Славан царе ферман отворио
Па погледа по ситну ферману
Ал² фермана³ учит' не умије
Све то гледа војвода Милоше
У лице му пламен ударио
Јер се Милош јаду осетио.
Ферман узе стари Југ Богдане
Ал' га и он учит' не умије.
Изреда се девет Југовића⁴
Милош учи царева фермана.
Одајући од руке до руке
Дође ферман Вуку Бранковићу
Он га гледа, ал' га учит' не зна.
Поклања се војвода Милоше
Па он цару 'вако проговара:
„Царе Лазо, српска круно златна
„Подај ферман Бановић Страхилу
„Све ће теби по истини касти.
„Страхило је јунак на јунаштву
„У страху се препанути неће
„А у стиду застићети неће
„У страху се изгуби јунаштво
„А у стиду пропане чество!“
Кад то дочу славни царе Лазо
Овако му царе одговара:
„Бе аферим, војвода Милошу
„Бог ти дао ко те је родио!“
Ферман даде Бановић Страхилу.
Кад је Страхил ферман приватио⁵
Знаде Милош што је и како је
Па Страхилу турски проговара:

„Ја, Страхило, ко брате рођени
„Немој нама препанути кнеза
„Кад све њему по истини кажеш
„Хоће нам се препанути кнеже
„И спремиће у тутију сина
„Ја Стефана прежалит' не могу

Етн. Зб. Бр. 245-59[а] ||

„Док је мени на рамену главе!“
Ал' да видиш јада великога
Што војводе турски говорише
Мислијаху да нико не знаде
Ал' то љута разумјела гуја
А проклети Вуче Бранковићу
Од земље је на ноге скочио
Пред царем се смјерно поклонио
Поче њему опадат војводе:
„Ја мој царе, да ти јаде кажем
Издаће те Милош и Страхило
Турски зборе и турски говоре
Да не кажу што је у ферману
Већ да кажу што је њима драго
Да издају земљу и државу.“
Кад то дочу славни царе Лазо
Проли сузе низ бијело лице
Жао му је на војводе љуто
Мисли царе да је све истина
Да војводе цара издавају
На Милоша криво погледао
Па овако говорити пође:
„Ја Милоше, уз кољено слуго
„Ја сам тебе највише волио
„И највише тебе миловао
„А сад мени о невјери радиш
„Што сам радиш, ни бих ни жалио
„Већ одвраћаш и друге јунаке!“
То Милошу врло жао било
Јер он тежи и срцем и душом
Да одржи српску царевину.
Чашу баци, на ноге скочио
Па докопа Бранковића Вука
Иза софре, из господског круга
Извуче га на шикли одају
А докопа тешку топузину
Поче ш њоме ударати Вука
Још му шћаше осидијећи главу
Ал' је Милош добра срца свога
Па се боји од Бога грехоте

² Прецртано и: Али.

³ Ферман – додато а.

⁴ Редослед стихова обележен на маргини, у ориг.: Милош учи царева фермана, / Одајући од руке до руке. / Изреда се девет Југовића.

⁵ Исправљено: прифатио.

Царску софру у крв огрезнути
Већ га Милош по одаји вуче

[Етн. зб. бр. 245-596] ||

Све га вуче а топузом туче.
Сва господа на ноге скочила
Развађају Вука и Милоша
Милош себи не да прилазити
Како који њему прилазаше
Од Милоша даље отпадаше
Нико њему прићи не смијаше.
Кад то вође царица Милица
Шта се чини у цареву двору
То царици врло жао било
Што се тако свадили јунаци
Бранковићу и ш њим Обилићу.
Ја да чују земаљски главари
Шта се ради у цареву двору
Свако ће се јаду удивити
Па царица развађати пође
Ал' залуду, фајде не имаде
Проговара царица Милица:
„О, Милоше, ко рођени сине
„Вазда си ти госпе послушао
„Послушај ме што ћу говорити:
„Немој цару срамоту чинити
„Ни у двору Вука погубити
„На поклон ти шћерца Јелисавка
„Нека ти буде до вијека љуба
„Ти не питај ни цара ни краља.
„Царица ти шћерцу поклонила!“⁶
Ал' се Милош насрдио љуто
И љутито њојзи одговара:
„О госпојо, царице Милице
„Што ће мени твоја Јелисавка
„Кад ће остат' сјутра удовица
„Док ја сађем у поље Косово
„Остаће ти шћерца за другога
„Допасти ће цару Бојазиту
„Лако ће се оженити ш њоме!“
Проли сузе славни царе Лазо
Па Милошу говорити пође:
„Поклони ми зета Бранковића
„Даћу вама државе у руке

„Земљу Босну и Херцеговину
„Бићете ми два прва везира

Етн. Зб. Бр. 245-60[a]

„Оба мени уз кољено царско
„Два везира оба зета мила
„Нек вам није ни у чему криво
„Да ни зашто замећете кавгу!“
Па им царе везијерство даје
Обилићу на Босни поносној
Бранковићу на Херцеговини
Кад је Милош цара сагледао
Како царе сузе пролијева
То је њему врло жао било
Па од себе Вука отурио
Топузину о тле ударио
Колико га лако ударио
Кроз одају топуз пролетио
Оде топуз кроз бојеве доње
И пролупа седам чардакова
Да је коме стати па виђети
Што се руше цареви чардаци
Сасипљу се стакла на сокака
А господа на ноге скочила
До Милоша слуге долећеле
Јер се боје и горега квара
Мира чине два добра јунака
Два јунака Милоша и Вука.
Цар међу њих мира начинио
Јер Милош је цара послушао.
Све кад се умирило било
Опета су за софру сјдали
Па међу се вијећу чинише
И фермана цару откитише
Што цар пита,⁷ нека се не нада
Што цар ишће,⁸ нека не изгледа
А од рата имаћемо дана
Нека купи по Турђији војску
Нека ради шта је њему драго.
Тако мало постајало вр'јеме
Славни царе шћерцу опремаше
Хоће шћерцу вјенчати Милошу.
Али нуто проклетога Вука
Опета му право не бијаше

⁶ На маргини обележена инверзија стихова: „Царица ти шћерцу поклонила!“ / „Ти не питај ни цара ни краља.

⁷ Исправљено: *ишће*.

⁸ Исправљено: *пита*.

Веће гледа опадат' Милоша.
Једно јутро бјеше уранио

[Етн. зб. бр. 245-606] ||

Па ето га цару у одају
Те опада војводу Милоша:
„Цар Лазаре, српска круно златна
„Док је Милошу у Крушеву твоме
„У двору ти мира бити неће
„Поклони му шћерцу за љубовцу
„Постави га великог везира
„Па ти опет о невјери ради
„Учини ти у двору срамоту
„Што нашему не подноси џану
„И нашему крсту и закону
„Он ти љуби шћерцу Јелисавку
„Наручену али невјенчану
„Ш њим се цура по конацим' шеће
„Она иде у мушке конаке
„И конаке и у кавоџаке
„У одаје војводе Милоша
„Милош цуру у одаји љуби
„Но ако ћеш мене послушати
„Чисто српски закон одржати
„Ти Милоша хоћеш погубити.
„Да је Милош рода господскога
„Не би теби срамоте чинио
„Ни љубио цуру невјенчану
„Док се закон ришћански не сврши
„Већ је Милош рода орјатскога.
„Што ће теби по бијели двору
„Орјатини, рода орјатскога?“
То је цару врло жао било
Што је Милош тако учинио
Јемин чини славни царе Лазо
Погубити Обилић Милоша
Абер пуче по цареву двору
То је чула сва господа редом
Све војводе и царева слуге
Све на измјен цару долазаху
Цара моле и у руку љубе:
„Немој царе смакнути Милоша
„Јер знадеш ли славни царе Лазо
„Затек'о се Мурат у Медини
„Да ће твоје потражити царство
„Оженити сина Бојазита

Етн. Зб. Бр. 245-61[а] ||

„Од господскога рода Немањића
„Кад изгубиш из двора Милоша
„Све се море цара догодити
„Јер што има турскијех земаља
„Бутун Шана и бутун Медина
„Сви се боје од Милоша сама
„Више царе него од свег царства.
„Велику ћеш шћету учинити
„На земљи ће зулум постанути
„Куд гођ нам је Милош долазио
„Свађе Милош добро учинио
„По планином' воде поправио
„По земљама зграде покрпио
„Сиротињу многу даривао
„На све стране по нашему царству.
„Прво ће те народ проклињати
„У планини млађани чобани
„По пољима тежаци јунаци
„По царинам' ћеца сирочади
„Бе гођ Милош на царине прође
„За њим трче ћеца сирочади
„Милош свако по реду дарива.“
Кад је царе чисто разумио
Он Милоша поклонити шћаше
Ал' му сједи из кољено Вуче
Па он цару говорити пође:
„Свачем би се прије ишчудио
„А не могу нашој царевини
„Кога држи цара господара
„Вјерујеш се што ти момци кажу
„Не вјерујеш што гледаш очима
„Што ти Милош у дворима ради!“
Опет царе осуди Милоша.
То зачула царица Милица
И Јелица млада госпојица
Наручена љуба Милошева.
Моли цара царица Милица:
„Зар ћеш царе погубит' Милоша
„Чути ће се у седам земаља
„И на седам великијех краља
„Шта с' у царству учинио своме
„Најбољега смакнуо јунака

[Етн. зб. бр. 245-616] ||

„Свако ће се јаду удивити!“
Колико се царе уљутито
Њојзи царе говорит' не даде.
Кад виђела царица Милица

Да се цару одмолит' не море
 Овако је њему говорила:
 „Цар Лазаре, српска круно златна
 „Ти имадеш дванест Бранковића
 „Што су теби уз кољено први
 „Сви су царе до тебе везири
 „Постали су земљи харачлије
 „Па ти купе по земљи хараче
 „Отко су ти пошли по земљама
 „Тако су ти земље завадили
 „И од твога царства одметнули
 „Одметну се земља Каравлашка
 „Каравлашка и Карабогданска.
 „Па не примаш данка ни харача.
 „Одметну се земља Југовија
 „Југовија, земља Љубовија
 „Најсилнија и најбогатија
 „Што је цару заимала благо
 „Па не примаш данка ни харача
 „Ти опреми седам харачлија
 „Твојих младих седам Бранковића
 „А на седам твојијех држава
 „Нијесу ти порез покупили
 „Већ честите земље завадили
 „У земљама зулум учинили
 „Окрнули народ под оружје
 „Изгинуше твоји Бранковићи
 „Седам их је до сад погинуло
 „Тројица у Карабогданској
 „Сада спреми Милоша четвртог
 „И он ће ти тамо погинути!“
 Кад то дочу славни царе Лазо
 Брже себи Милоша дозива
 И на њега гледа попреријек
 Цар га гледа, па му проговара:
 „Обилићу, ти спреми ждралина
 Да ми идеш у Карабогданску
 Да покупиш данке и хараче!“

Етн. Зб. Бр. 245-62[а] ||

Ту се Милош јаду осјетио
 Да га царе на смицање даје
 Јера Милош добро знадијаше
 Да се земља цару одметнула
 Бранковићи да су изгинули
 Али томе фајде не бијаше
 Милош спрема дебела ждралина
 Мисли земљу узети под руку

И државу окренути царску,
 На срамоту дванест Бранковића.
 Кад⁹ зачула Јелисавка млада
 Да цар спрема Обилић Милоша
 Да га спрема у Карабогданску
 То је њојзи врло жао било
 Јера знаде млада Јелисавка
 Да су цару земље одметнуте
 Да ће Милош тамо¹⁰ погинути
 Цура књигу у одаји пише
 Па је слуги Милошеву даје
 Овако му цура говорила:
 „Господару, Обилић Милоше
 „Кад поведеш ждрала¹¹ од мејдана
 „Хајде цару у танке чардаке
 „Ишћи њему ручите фермане
 „Заишћи му до два Југовића
 „Најмлађега и најстаријега
 „Најстаријег Бошка Југовића
 „И најмлађег дијете Ненада
 „Не би ли ти Бог и срећа дала
 „Па да с тобом Југовићи пођу
 „Јесу момци мудри и паметни
 „Бисте цару земље повратили
 „А кад дођеш у Карабогданску
 „У два књаза славнога Лазара
 „Књажеви ће једва дочекати
 „Што су били Бранковићи млади
 „Књажевима зулум починили
 „И бабове земље одметнули
 „Мој Милоше, драги господаре
 „Све ти чуваш мога бабе благо
 „Бранковићи царство расцарише
 „И около земље издадоше.“

[Етн. Зб. Бр. 245-62б] ||

Тако цура књигу отпратила
 До Милоша књига долазила
 Милош књигу рукам' приватио
 Виђе Милош што му књига каже
 Кад изведе ждрала од мејдана
 Оде Милош уз танке чардаке
 Пред царом се смијерно поклонио
 Па му ишће ручите фермане
 И двојицу браће Југовића

⁹ Исправљено: Па.

¹⁰ Прецртано: тари.

¹¹ Исправљено: Ждрала.

Цар му даде ручите фермане
Југовића не да ни једнога.
Срдито се Милош повратио
Уз лице му пламен ударио
Пратила га госпожа царица
Па Милошу аир-дове даје:
„Збогом пођи, прва моја слуго
„Душмани ти под ногама били
„Пријатељи на пут излазили!“
Царици се Милош поклатио
Прекрсти се, посједе ждралина
Оде Милош у Карабогданску.
Оста Милош за годину дана
Царе мисли да је погинуо
Абер пуче на четири стране
Да Милоша у Крушевцу нема
Абер дође Шану и Медини
Абер оде кроз земљу Азију
То дочуше по Медини Турци
По Азији велике газиие
Дигоше се из Медине Турци
Кроз државе грчке окренуше
Грк проклети једва дочекао
На Србију Турке пропушћао
На све стране ударише Турци.
Спреми Мурат турског командира
Влахалију, из Медина града
Ког не бјеше такога јунака
У Србина, нити у Турчина
Нит му море смрти доскочити
Што имаде на земљи јунака
Сабља оштра сјећ' га не могоше
Не боји се сабље ни топуза.

Етн. Зб. Бр. 245-63[а] ||

Ни се боји Бога ни јунака
Само мало Обилић¹² Милоша
Па изведе на Косово војску
И увати¹³ широко Косово
Од Ситнице све до Митровице
Уфатио Обал и Косово.
Све Косово на четири стране
Од Јавора до Мрамор камена
Од Јавора до воде Понора
Од Понора до воде Извора

¹² Прецртано: *Краља*.

¹³ Исправљено: *уфати*.

Све је турска уватила војска
Пред њиме је силни Влахалија.
Други Турци море прелазили
Пред њима је Скендер паша царски
Од новог царског пашалука
Сишли Турци Сави и Дунаву
На Дунаву скеле уватили
Превезли се Фрушкој Гори светој
Поробили Фрушку Гору Турци.
Јер Милоша у држави нема.
Док процвије народ у Крушевцу
Уз кољено славном Лазару
„Цар Лазаре, земљи господаре
„Ти укиде најбољег јунака
„На све стране ударише Турци
„Поробише Фрушку Гору свету
„И Косово уфатише Турци!“
Љуто цвили царе у Крушевцу
Јако жали Обилић Милоша
Ражљути се Бошко Југовићу
Па он цару говорити пође:
„Да ме није од Бога грехота
„И велика на земљи срамота
„Ја бих тебе слугом поставио
„А не бих те царем називао.
„И до сада цари цароваше
„Твога јада није не бијаше
„Што посмица на гласу јунаке
„Спремај сада Вука Бранковића
„Нека ћера из Косова Турке
„И покаје Фрушку Гору свету!“
Ал ту много разговора нема.

[Етн. зб. бр. 245-63б] ||

Опреми се Бошко Југовићу
И посједе дебела алата¹⁴
За њим осам браће Југовића
Неће Бошко Фрушкој Гори светој
Него иде у поље Косово
А за њим је силовита војска
Абер дош'о Бањанима равним
До бијеле Страхилове куле
Покупио Брда и Бањане
И све земље са четири стране
Сишла војска у поље Косово
Прије Бошка Страхил уграбио

¹⁴ Исправљено: *Алата*.

Силну турску покренуо војску
 Погубио турског командира
 Командира силнога Влахалију.
 Дочуо је у Азији Марко
 Да Милоша у Крушеву нема
 Дош'о јадан у Србију Марко
 У косовски цењак угазио
 Вас се Марко у крв обојио
 Од шарца¹⁵ је дора¹⁶ начинио
 У Косову силу уломио.
 Ал је Марко за горе дочуо
 Виши јади у Србији били
 Фрушка Гора поробљена света.
 То је Марку врло жао било
 Кроз Косово наћера шарина¹⁷
 Вас је шарац¹⁸ у крв огрезнуо
 Ни га пере, нити га умива
 Похитао Фрушкој Гори светој
 Да покаје Фрушку Гору Марко.
 Таман Бошко на Ситницу сађе
 А кад му се даде погледати
 Док опази коња и јунака
 Трчи јунак кроз поље зелено
 Ужљутио коња вилоната
 Дванест копља хита у ширину
 И три копља небу под облаке
 Граби парип поље у ширину
 Колико се бјеше ужљутио
 Из уста му жива ватра сипа
 Из ноздрва мави пламен лиже

Етн. Зб. Бр. 245-64[а] ||

Из очију жива муња сјева
 На парипу момак јабанлија
 Крвава му на глави челенка
 И крвава сабља на бедрици
 Не види се из крви јунака
 То бијаше Марко Краљевићу
 Ал га Бошко познати не море,
 Па овако браћа говораше:
 [„]Какав оно момак на дорину
 Те је љуто коња помамио
 Познајем га, познат га не могу
 А све знадем на гласу јунаке.[“]

¹⁵ Исправљено: Шарца.

¹⁶ Исправљено: Дора.

¹⁷ Исправљено: Шарина.

¹⁸ Исправљено: Шарац.

Док се ближе примакнуо Марко
 Позна Марко Бошка Југовића.
 Таман Бошко воду прегазио
 А пред њега Марко испануо
 Са Шарина Бога му назива:
 „Божја помоћ Бошко Југовићу
 „Шта је било с Фрушком Гором светом?“
 А Бошко се чуду зачудио
 Какав момак са дората пита
 Бога прима, па му одговара
 „Е, Бога ми незнани јуначе,
 „Поробљена Фрушка Гора света!“
 Све му Бошко по истини каже.
 Одговара Марко са шарина:¹⁹
 „Зар ме Бошко познати не мореш?
 „А главом сам Краљевићу Марко,
 „Већ ми казуј доклена су Турци?“
 „Турци сашли мору дебеломе!“
 Прође Бошко у поље Косово
 За Турцим' се натурио Марко
 Јер их Марко оставити неће
 Гониће их Шану и Медину.
 Стиже Марко Турке у Приморју
 Таман Турци скели прилазили
 Стиже силан међу Турке Марко
 Као кобац међу препелице.
 Крвав Марко, на крваву Шарцу
 Крвава му сабља полећела
 А крваву притеже челенку.
 Да је коме стати, па виђети

[Етн. зб. бр. 245-64б] ||

Ја шта Марко од Турака ради
 Он обара на камаре Турке
 Знати ће се турске коштурнице
 Док је људи и док је вијека.
 Што побјеже, ни гонити неће
 Што пос'јече, ни питања нема.
 Ту опрости стара патријара
 Бијаху га Турци потурчили
 Начинили оцу Шехислама
 И тројицу патријаских ђака
 Сву тројицу потурчили Турци
 Начинили мујезине младе.
 Ту ис'јече турске поглаваре.
 Пита Марко турског командира:

¹⁹ Исправљено: Шарина.

„Да ти дадем оцу Шехислама,
 „Који ће те боље научити!“
 Сабљом махну, ос’јече му главу,
 Освети се, што је њему драго.
 Крвав иде у Косово Марко
 Патријара Фрушкој Гори спрема
 И тројицу слуга патријарских.
 Ја кад Марко у Косово сађе
 Силна турска изгинула војска,
 Ту Страхило земљу опростио
 И царева од Крушева војска,
 А пред војском Југовићи млади
 И цењак се бјеше растурио.
 Оде крвав до Прилипа Марко
 Оде Бошко бијелу Крушеву
 А Страхило брду каменоме.
 Ја кад Бошко и Крушево сађе
 Рони сузе славни цар Лазаре
 Опет цар књига долазила
 Од Мурата, од цара турскога
 Ишће Мурат љубу Милошеву
 А цар жали војводу Милоша.
 Проговара царица Милица:
 „Спреми књигу силноме Мурату
 „Обећај му шћерцу Јелисавку
 „Док не дође Обилић Милоше
 „Доћ’ ће Милош из Карабогданске!“
 То је цару врло мило било

Етн. Зб. Бр. 245-65[а] ||

Па Мурату другу књигу пише
 Цар је њему шћерцу поклониио.
 Кад Мурату књига долазила
 Цар Мурат се опремати пође
 Да ожени сина Бојазита
 И да спрема господске дарове
 Према цару, царској породици.
 То је мало постајало вр’јеме
 Абер дође славноме Лазару
 Милош иде из Карабогданске
 И он гони тридест мазги блага.
 Све је Милош земље приватиио
 И под руку цару окренуо.
 Славан царе муштулуке даје,
 Небројено, нежаљено блага.
 Дође Милош бијелу Крушеву.
 То је царе једва дочекао
 Вјенча њему шћерцу за љубовцу

Тако царе ожени Милоша
 Свадба била за петнаест дана
 Што гођ славне царевине било
 Све је дошло цару на весеље
 Сви банови и књажеви редом
 И војвода цара честитого
 Нешће Вуче на диван изићи
 Нити с царем ријеч говорити.
 Свадба била, па се растурила.
 Дочу Мурат у својему царству
 Ражљути се, ратовања тражи
 И тако се цари завадише
 У Косову пољу изгинуше
 Људи кажу до седам година.

[Етн. зб. бр. 245-65б] ||

10. Вук Бранковић опада војводе

Извор: Никола Т. Кашиковић, *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245, ЕЗ 245-66 – ЕЗ 245-67.

Књигу пише турски цар Мурате
 Па је спрема Вуку Бранковићу:
 „Издај мени царство и Лазара
 „И свијетлу круну Немањића
 „Па ћу лако царство прифатити
 „Гледај издат три главне војводе
 „Ја имадем грчку царевину
 „Даћу теби Лазарево царство
 „Па ти носи круну Немањића
 „Ти је носи, њоме се поноси
 „Да у миру оба царујемо!“
 Одговара Вуче Бранковићу:
 „Није ласно издати војводе
 „Јер је са мном у посвађи Марко
 „Супрет мене у Крушевац неће.
 А гле Вука, проклета му душа!
 Обећаје да царство издаје
 Па говори славноме Лазару:
 „Е, Лазаре, српски господаре
 „Све ти фалиш три своје војводе
 „Да их волиш нег’ цијело царство
 „А да би ти за невољу било
 „Ни један ти не би долазио.
 „Ево има седам годиница
 „Како си ми шћерцу поклониио

„Још ти није Марко долазио
 „Не дође ти ни Реља ни Марко
 „Ни Милош ти не би долазио
 „Да не мами твоју Јелисавку.
 „Ти позови три војводе главне
 „Па окушај хоће ли ти доћи.“
 Кад то чуо славни цар Лазаре
 Књиге спрема, војводе позива:
 „О војводе, моја ћецо драга,
 „Што вас цару у Крушевац нема
 „Веће вас је царе пожелито!“
 „Боже мили на свему ти хвала
 А не прође ни неђеља дана
 Док ето ти српскијех војвода
 Под Крушевац у поље зелено.

Етн. Зб. Бр. 245-66[а] ||

Кад то виђе славни царе Лазо
 Колико је цару мило било
 Од радости на ноге скочио
 Од весеља сузе пролијева
 Слуге спрема момцим' у сретање.
 „А ти Вуче, ко рођени сине
 „Спремај мени конак за војвода.“
 Цар не може срцу одољети
 Пред војводе иде у сретање.
 Кад војводе цара угледаше
 Погледаше један у другога
 Па дебеле коње разјахаше
 Царске слуге коње прифатише
 Војводе се цару поклонили
 И царевој приступили руци.
 Цар војводе у јуначко лице
 „Добро дошли моја ћецо драга!“
 Па их ето на танке чардаке
 Поставља их на шиљтета златна
 Слуге носе пиво и једиво.
 Весели се славни царе Лазо
 Ђе су дошле три српске војводе
 Саме сузе цару ударају
 Шљевају се низ господско лице.
 Ал' све мисли Вуче Бранковићу
 Како ли ће опадат' војводе
 Па кад сјутра други данак дође
 Прије зоре Вуче уранио
 Па он цару опада војводе:
 „Знаш ли царе, шта су говорили
 „Турски зборе три војводе твоје

„Јер се Марко затек'о Мурату
 „Да измами твоју Јелисавку
 „За његова Бајазита сина.
 „Цар му турски земље обећаје
 „А о твоје уговара царство
 „Што ће теби три цара на земљи
 „Твоје земље около издају
 „Свуда буне и замећу кавгу
 „Земље дају а спремају благо
 „Па у злато себе зајевају.
 „А да свуку себе и парипе

[Етн. зб. бр. 245-66б] ||

„Платили би пола царства твога
 „Већ ти смичи три цара на земљи.“
 „Прођи ме се Бранковићу Вуче!“
 Па се царе мисли замислио
 Од јада га забољела глава
 Па изађе у царске диване
 Па се царе невесело шеће.
 Виђе госта царица Милица
 Испред цара госпа пролазила
 И овако њему говорила:
 „Царе Лазо, српска круно златна,
 „Стид је мене у те погледати
 „А камо ли није говорити
 „Бит не море, хоћу говорити
 „Синоћ бјеше у двору весело
 „Шта је данас да је невесело?“
 Све јој царе по истини каже.
 Госпа цару вако одговара:
 „Да мој царе, ја сам женска глава
 „А боље би царством окретала
 „Ти не слушај Вука Бранковића
 „Докле су ти три твоје војводе
 „Неће нама додијати Турци!“
 Туди госпа цара разговара.
 У себи је царе помислио:
 „Боже мисли, на свему ти фала
 „Истина је што царица каже!“
 Па се враћа у своје чардаке
 Не шће царе послушати Вука.
 Од жалости разбоље се Вуче.
 Момци били за неђељу дана
 Не шће Вуче на диван изићи.
 Кад пођоше три српске војводе
 Лијепо се с царем поздравеше
 Лијепо их царе испратио

У лице се с војводама љуби:
„Збогом пошли моја ћецо драга!“
Цар се врати у бијеле дворе
А војводе с Богом путовале
То је било у вријеме прво.

Етн. Зб. Бр. 245-67[а] ||

63. Марко Краљевић и Милош Обилић

Извор: Никола Т. Кашиковић, *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245, ЕЗ 245-335.

Гором иду два добра јунака
Гледају их виле из облака
Једно бјеше Марко на шарину
Друго бјеше Милош на ждралину.
Међу собом виле говориле
Ја да нам је окушат' јунаке
Који ли је бољи на јунаштву.
Проговара старјешница вила:
Обилић је јачи на јунаштво
Ал' је Марко варалица стара.
Милоша је одранила Шара
Краљевића на крилу краљица
Обилић је јачи на јунаштво
Мудриј' Марко сабљом ударати.

[ЕЗ 245-335а] ||

65. Одломак косовске пјесме

Извор: Никола Т. Кашиковић, *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245, ЕЗ 245-339.

Боже мили, на свему ти хвала
Зачуди се и земља и трава
И Голија виш' поља Косова
Кад Обилић у Косово дође
И кроз војску Муратову прође
До царева допаде шатора²⁰
Живу цару под грхоце стаде
Сабљом махну, од срца уздахну

²⁰ Исправљено: До царева шатора допаде.

Под чадором погуби султана
Паде цару без јасгуча глава
Милош цара распорио жива
Па Милана до себе дозива
Брзо брате, додај ми ждралина
Јер су моја на ждралину крила
Ево шатор притиснули Турци²¹
На шатору врата уватили²²
Доклен Милан додаде ждралина
Милош скиде платно са шатора
А истрга жице у рукама
Док изиђе Милош из шатора²³
Кад везири Милоша виђаше
Од њега²⁴ се љуто предадоше
На Милоша гледат' не смједоше
А камо ли да заставе путе²⁵
Ту се Милош љуто преварио
Заборава шта је говорио
Да ће скинут зечин²⁶ прстен с руке
И предати свом цару у руке
Оста прстен у цара на руци.
Добре коње ражљутише момци ||

[Етн. зб. бр. 245-339а]

Док се Милош добавио Ждрала
Седамдесет осијеко глава
Све турскијех по избору лала
Још²⁷ распори турскога султана
И ако је Милош погинуо
Он је добро себе осветио
Да се прича докле је Косова
И док тече српскога кољена.²⁸

Етн. Зб. Бр. 245-339[б] ||

75. Одломак косовске пјесме

²¹ Исправљено: А шатор су Турци притиснули.

²² Уфатили.

²³ Редослед стихова обележен на маргини: Док изиђе Милош из шатора, / А истрга жице у рокома.

²⁴ Прецртано: У страху.

²⁵ Прецртано: А камоли путе заставити / И с Милошем боја започети.

²⁶ Прецртано: царски.

²⁷ Прецртано: И.

²⁸ Прецртан стих: Да је цара распорио жива.

Извор: Никола Т. Кашиковић, *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245, ЕЗ 245-373.

Засјаја се зрака од истока
 Зора плави, а небо се мави
 Оде ноћца, обасја даница
 Три сокола расклопише крила
 А из крила сипа ватра жива
 Прелећеше Обал и Ситницу
 Опалише земљу и травницу
 А падоше усред поља равна
 Код гнијезда великога орла.
 То не била три сокола сива
 Већ војводе, три јунака прва.
 Није гњездо великога орла
 Веће шатор Мурата султана.
 Царски шатор разорише²⁹ момци
 Изгибоше по избору Турци
 Покренуше алем-капу царску
 Уплашише Муратову војску.
 Ја шта Милош говори Ивану:
 Е, Иване, к'о брате рођени
 Тешка жеља мени срце дира
 Па ми не да живу срцу мира
 Мене чека б'једа изненада
 Погинућу, а не знам оклен ћу
 Не бојим се силе Муратове
 Али видим да ми нема главе
 Каз'о сам ти брате у Крушеву
 Моја глава пада у Косову
 Веће брате да се осветимо
 И сабљама себе ожалимо
 Нека жеља врелу крвцу љева
 За дужности круне Немањића
 Грчка сјаје у Отмановића
 Полу крста Турци приватише

Етн. Зб. Бр. 245-373[а] ||

Ни гинули, ни крв прољевали
 Грчка земља оста крви жедна
 За крст часни до вијека дужна
 Сад Косово српску крв откључи
 Бог зна да ће до вијека тећи
 Само брате нека буде скупа

²⁹ Прецртано: разхорише.

Ће крв тече српскијех јунака
 Па се вазда спомињала скупа
 К'о што ће се моја у Косову
 Сва ме жеља до данас довела
 Те укинух силу Муратову
 Па не жалим више своју главу.

[Етн. зб. бр. 245-373б] ||

92. Косовски одломак

Извор: Никола Т. Кашиковић, *Српске народне јуначке пјесме из Босне и Херцеговине* (1898), Архив САНУ, Београд, Етнографска збирка, бр. 245, ЕЗ 245-449.

Заблистала на исток даница
 А војска се диже из Крушевца
 Пред војском су два царска везира
 Оба зета славнога Лазара
 Бранковићу и ш њим Обилићу.
 У Вука је под оклопом војска
 Дванес хиљад' љута оклопника
 И толико пјешачких војника
 Хиљаде су двадес и четири
 Све војници к'о змајеви љути
 У Милоша четерес хиљада
 По избору сва српска господа
 У табору Милош Обилића
 Све је девет браће Југовића
 И³⁰ цар Лазар, српска круна златна
 И сва друга породица царска.
 Па је брате жалба на растанку
 И даница стала на истоку
 Од жалости зраке уватила
 Оста српска домовина мила
 И столица славнога Лазара
 Како срце да се не развије
 И да вруће сузе не пролије?
 Јер је мила сваком домовина
 А остаје у свакога сама
 Косово је аждаха јуначка
 Прождираће момке до вијека
 А никад му доста бити неће.
 Давор пусто Косово проклето
 Не сарани у себи Милоша

³⁰ Прецртано: Па.

Не откини краја царовања
Јер с Милошем крсту цвати грана

Етн. Зб. Бр. 245-449[a] ||

И царује круна Лазарева.
Кад се стаде растајати војска
Пада суза као киша густа
Косово је многог расплакало
И ватрене сузе потргнуло
Виђе Милош невесела војска
Узмучи се срце у јунака
Па Обилић тврдо срце стеже
Зубом шкрину а калпак подиже
Па запјева танко гласовито
А Ивана до себе дозива
Па Ивану пословачки³¹ каже:

Мој Иване, жеља ме додаје
Косово је моје вјечно стање
А дужнос' је брате запјевати
Те војничке сузе застављати.
Кад запјева војвода Милоше
У војника сузе застануше
Па слушају пјесне Милошеве.
Пјева Милош све српске владаре
Како бише, како ратоваше
И поносно царство одржаше
Ето браћо до овога дана
А данас је нама у рукама
Па смо и ми дужни ратовати
А не браћо сузе прољевати.

[Етн. зб. бр. 245-4496]

³¹ Прецртано: *гласовито*.

Several Epic Songs from the Manuscript Collection "Serbian Heroic Folk Songs from Bosnia and Herzegovina" (1898), Written Down by Nikola T. Kašiković, Archives of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade, The Ethnographic Collection, No. 245

Edited by Sonja Petrović

Six epic songs from the manuscript collection "Serbian Heroic Folk Songs from Bosnia and Herzegovina" (1898), written down by Nikola T. Kašiković, Archives of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade, The Ethnographic collection, No. 245, are published (No. 9, *Tsaritsa Milica gives her daughter away to Miloš [Obilić]*; No. 10, *Vuk Branković defames the dukes*; No. 63, *Marko Kraljević and Miloš Obilić*; No. 65, *The Battle of Kosovo Fragment*; No. 75, *The Battle of Kosovo Fragment*; No 92, *The Battle of Kosovo Fragment*).

Key words: Nikola T. Kašiković, Serbian epic folk songs, Bosnia and Herzegovina, The Battle of Kosovo 1389, manuscript collection, Archives of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade.

проф. др Соња Петровић,
Филолошки факултет, Београд
Е-пошта: sonja.petrovic@fil.bg.ac.rs

Примљено: 1. 10. 2017.
Прихваћено: 1. 11. 2017.